

بررسی ادب انبیای اولوالعزم در قرآن



www.ketab.ir

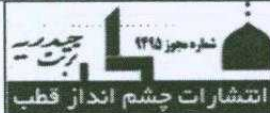
مهدی حسینیان

معصومه شیخی



- برشناسه :
 عنوان و نام پدیدآور :
 مشخصات نشر :
 مشخصات ظاهری :
 شابک :
 وضعیت فهرست :
 ویسی :
 یادداشت :
 موضوع :
 شناسه افزوده :
 ده بندی کنگره :
 ده بندی دیویی :
 شماره :
 کتابشناسی ملی :
 اطلاعات رکورد :
 کتابشناسی :
- : حسینان، مهدی، ۱۳۶۵ -
 : بررسی ادب انبیای اولوالعزم در قرآن/مهدی حسینان ، معصومه شیخی.
 : تربت حیدریه: چشم انداز قطب، ۱۴۰۲.
 : ۱۷۴ص.
 : ۹۷۸-۶۳۳-۳۸۲-۱۷۱-۴
 : فیبا
 : کتابنامه: ص. ۱۵۶ - ۱۷۴.
 : ادب -- جنبه های قرآنی
 : Courtesy -- Qur'anic teaching
 پیامبران در قرآن
 : Prophets in the Qur'an
 : شیخی، معصومه، ۱۳۷۰-
 : BP۱۰۳/۳
 : ۳۹۷/۱۵۹
 : ۹۵۵۶۰۱۸
 : کتابشناسی ملی
 : اطلاعات رکورد
 : کتابشناسی

بررسی ادب انبیای اولوالعزم در قرآن



نویسندگان : مهدی حسینان - معصومه شیخی

ناشر : انتشارات چشم انداز قطب

تیراژ : ۱۰۰۰

نوبت چاپ : اول

تاریخ چاپ : ۱۴۰۲

چاپ : ویونا

قطع : وزیری

تعداد صفحات : ۱۷۴

قیمت : ۱۹۵۰۰۰۰ ریال

شابک :

۹۷۸	۶۳۳	۳۸۲	۱۷۱	۴
-----	-----	-----	-----	---

آدرس: مشهد، خیابان امام خمینی، امام خمینی ۶۴
 تربت حیدریه، خیابان شهید سلیمانی- پاساژ سیمرغ - طبقه اول
 تلفن: ۰۹۲۲۳۵۷۹۱۰۹-۰۹۱۵۳۳۲۸۵۱۶

پیشگفتار ۱

فصل اول ۴

مفاهیم ۴

مفهوم ادب ۵

مفهوم لغوی ادب ۶

مفهوم اصطلاحی ادب ۹

مفهوم انبیاء ۱۲

مفهوم لغوی انبیاء ۱۲

مفهوم اصطلاحی انبیاء ۱۶

فصل دوم ۲۰

مصادیق ادب مطابق آموزه های قرآنی، ضرورت و اهمیت آن ۲۰

مصادیق ادب مطابق آموزه های قرآنی ۲۱

ادب سلام و ادب ورود به خانه دیگران ۲۲

ادب برخورد با پیامبر و اولیای الهی ۲۷

ادب حضور در اماکن و زمانهای مقدس ۳۳

ادب برخورد با مخالفان عقیدتی و دشمنان ۳۷

ادب جلوس و ادب نشستن در مجالس عمومی ۴۰

ادب ضیافت و میهماننوازی ۴۳

ادب در مقابل والدین ۴۷

ادب دعا و استعاذه و استعانت در قرآن ۵۰

۵۳	ادب بندگی و عبودیت
۵۷	فصل سوم
۵۷	اهمیت و ضرورت ادب
۵۸	اهمیت و ضرورت ادب در آینه حدیث
۵۹	اهمیت و ضرورت ادب در احادیث نبوی
۶۰	اهمیت و ضرورت ادب در احادیث علوی
۶۱	اهمیت و ضرورت ادب از منظر گزینش الگوهای ادب در زندگی
۶۱	اهمیت و ضرورت اسوهها ادب
۶۶	پیامبران بهترین اسوههای ادب
۷۰	فصل چهارم
۷۰	بررسی ادب انبیاء اولوالعزم در قرآن
۷۱	ادب حضرت نوح (ع) مطابق آیات قرآن
۷۳	ادب در مقابل خدا و در مقام عبودیت و بندگی
۸۰	ادب در برابر بندگان خدا در مقام تبلیغ و دعوت
۸۵	ادب نوح (ع) به هنگام دعا
۸۸	ادب نوح (ع) در معاشرت اجتماعی (نحوه برخورد با دوستان و دشمنان)
۹۰	ادب حضرت ابراهیم (ع) مطابق آیات قرآن
۹۱	ادب در برابر خدا و در مقام عبودیت و بندگی
۹۳	ادب در برابر بندگان و در مقام دعوت و تبلیغ
۹۶	ادب حضرت ابراهیم (ع) به هنگام دعا
۱۰۲	ادب حضرت ابراهیم (ع) در معاشرت اجتماعی (رفتار با دوستان و دشمنان)
۱۰۴	ادب حضرت موسی (ع) مطابق آیات قرآن

کتاب بررسی ادب انبیای اولوالعزم در قرآن ت

- ۱۰۴..... ادب در برابر خدا و در مقام عبودیت و بندگی
- ۱۰۵..... ادب در مقابل بندگان و در مقام دعوت و تبلیغ
- ۱۰۹..... ادب حضرت موسی (ع) به هنگام دعا
- ادب حضرت موسی (ع) در معاشرت اجتماعی (نحوه رفتار با دوستان و دشمنان) ۱۱۷.....
- ۱۱۹..... ادب در برابر خدا و در مقام عبودیت و بندگی
- ۱۲۴..... ادب در مقابل بندگان و در مقام دعوت و تبلیغ
- ۱۲۶..... ادب حضرت عیسی (ع) به هنگام دعا
- ۱۳۱..... ادب حضرت عیسی (ع) در معاشرت اجتماعی (رفتار با دوستان و دشمنان)
- ۱۳۲..... ادب پیامبر اکرم (ص) مطابق آیات قرآن
- ۱۳۲..... ادب در برابر خدا و در مقام عبودیت و بندگی
- ۱۳۶..... ادب پیامبر در مقابل بندگان خدا و در مقام دعوت و تبلیغ
- ۱۴۲..... ادب پیامبر به هنگام دعا
- ۱۴۴..... ادب پیامبر در معاشرت اجتماعی (رفتار با دوستان و دشمنان)
- ۱۵۳..... خاتمه و نتیجه‌گیری
- ۱۵۶..... فهرست منابع و مآخذ

پیشگفتار

همان‌طور که مولف «دانشنامه میزان الحکمه» اشاره می‌کند نخستین آموزگار ادب، خداوند متعال است. اوست که پیامبران خود را به زیور ادب آراست و آنان را مأمور آراستن دیگران به این فضیلت کرد.^۱ چنانچه در «منتهی السؤل علی وسائل الوصول إلی شمائل الرسول(ص)» از پیامبر اسلام حدیثی در این باب نقل شده است که حضرت می‌فرمایند: «أَدَبُنِي فَأَحْسَنَ تَأْدِيبِي ثُمَّ أَمَرَنِي بِمَكَارِمِ الْأَخْلَاقِ».^۲ در میان کتب آسمانی قرآن به «کتاب ادب» شهره است کتابی که ادب را در دو مفهوم جلوه‌ای از اخلاق نیکو و رفتار پسندیده منبعث شارع مقدس و تربیت دینی مورد توجه قرار داده است. البته این موضوع منحصر به دین اسلام نبوده و در میان اندیشه‌های غربی نیز به بررسی مساله ادب نزد نویسندگان غربی مواجه هستیم. زیرا همان‌طور که در «دائرة المعارف بزرگ اسلامی» نیز اشاره شده است آدب واژه‌ای است که در ابتدای ظهور معانی اندیشمندان و آیین و مذاهب معنایی محدود داشت اما بعد از سده دوم قمری، در تخریب بسیار سریع بر اخلاق و خاصه اخلاق عملی نیز اطلاق شد. در سده سوم قمری دایره معنایی آن گسترش شگفتی یافته و شامل اخلاق، رفتار اجتماعی، رفتار فردی، فرهیختگی در امور غیردینی، زبان‌دانی و سخنوری و شعرشناسی نیز گردید.^۳ در ادبیات غرب نیز برخی اندیشمندان کمک زیادی به مفهوم کنش گفتاری کرده‌اند. آن‌ها اهمیت کنش گفتاری را در ارتباطات و تعاملات انسانی بررسی کرده‌اند. آن‌ها استدلال کرده‌اند که صرف کاربرد کلمات و واژه‌ها بدون رعایت ادب برای هر ارتباط انسانی موفق

۱. محمدی ری‌شهری، محمد، *دانشنامه میزان الحکمه*، جلد ۲، ص ۷.

۲. محمد العبادی، عبدالله بن سعید، *منتهی السؤل علی وسائل الوصول إلی شمائل الرسول(ص)*، جلد ۲، ص ۳۳۱.

۳. آذرتاش، آذرتوش، *ادب، در ادبیات عرب*، جلد ۱، ص ۲۹۷.

کافی نیست، زیرا برخی از عوامل عینی و ذهنی وجود دارد که معنی‌دار بودن تعاملات انسانی را تضمین می‌کنند. غرض و نیت انسان با برخی اعمال گفتاری مستقیم و غیرمستقیم بیان می‌شود. کنش‌های گفتاری غیرمستقیم پیچیده‌تر از کنش‌های گفتاری مستقیم هستند. همیشه برخی نشانه‌ها و علائم زبانی برای درک صحیح این کنش‌های گفتاری مورد نیاز است. شاخه‌ای از زبان‌شناسی که با چنین نشانه‌های زبانی، علائم و سایر عوامل اجتماعی عمل‌گرایانه سروکار دارد، عمل‌شناسی (رفتارشناسی) نامیده می‌شود. به عنوان نمونه بند شدن و از جای خود برخاستن موقع ورود بزرگ‌ترها (قیام) هرچند کنش گفتاری مستقیم نیست اما دریایی از معرفت و ادب در آن نهان است که رفتارشناسان معانی متفاوت آن را بخوبی می‌دانند. گفتار انسان در تمام جلوه‌های عمل‌گرایانه‌اش در عمل‌شناسی مورد بحث قرار می‌گیرد عمل‌شناسی با زبان‌شناسی اجتماعی پیوند خورده است و بنابراین روابط پراگما-اجتماعی-زبانی شامل راهبردهای بیان مستقیم و غیرمستقیم است. حتی عبارات ساختاری و اشکال زبانی و مؤلفه‌های اجتماعی مانند قدرت اجتماعی، فاصله یا تضاد طبقاتی و استفاده مؤثر از زبان برای استفاده از کنش‌های گفتاری مستقیم و غیرمستقیم در نظر گرفته می‌شود. «اهلیچ» در مورد منشأ اصطلاح "ادب" می‌گوید که ممکن است در قرون وسطی توسعه یافته باشد. شوالیه‌های فئودال غربی متأثر از رفتار مؤدبانه، با ابراز و شناسایی مجموعه‌ای از ارزش‌های ادبی مانند وفاداری و اعتماد متقابل، شروع به متمایز کردن خود از بقیه مردم کردند. اهلیچ حتی استدلال می‌کند که چنین رفتاری معمولاً توسط شوالیه‌های درباری نیز اتخاذ می‌شد، اما بتدریج رفتار مؤدبانه در سایر طبقات اجتماعی نیز گسترش یافت. چنین رفتار مؤدبانه‌ای مناسب و قابل تقدیر نامیده می‌شد و هم-چنین موجب کسب افتخارات و موهبت‌ها برای صاحب خود می‌شود. ادب به مرور زمان در برخی جوامع به عنوان یک نهاد اجتماعی یا فردی در دست‌یابی افراد برای